

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ДО БЕЗПЕЧНОЇ МАЙБУТНЬОЇ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Савчук О.П.

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри технологічної та професійної освіти
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», м. Одеса

Формування майбутнього вчителя професійної освіти та технологій нового покоління відбувається нині в умовах перегляду змісту вищої педагогічної освіти й професійної підготовки, переходом до багаторівневої системи освіти, що передбачає її гуманітаризацію, гуманізацію й диференціацію, розробку й реалізацію інноваційних педагогічних технологій та визначає індивідуальний напрям освіти з можливістю реалізації необхідного рівня педагогічної підготовки.

Нині вчитель технологій мусить відповідати вимогам суспільства щодо майбутньої професійної діяльності: володіти організаторськими, комунікативними, академічними, мовними здібностями; бути креативним; самостійним; мати добре розвинене просторове, технічне, вербально-логічне і педагогічне мислення; естетичний смак; вирішувати проблеми і завдання соціальної діяльності; вміло застосовувати різноманітні педагогічні методи та методичні прийоми, а також прагнути залучення до навчально-професійної дизайнерсько-технологічної діяльності.

Мета освітньої галузі «Технології» передбачає формування технічно, технологічно та комп'ютерно освіченої особистості, підготовленої до життя й активної трудової, гуманістичної та природо відповідної перетворювальної діяльності в сучасному високотехнологічному інформаційному суспільстві. За таких умов залишається актуальним збереження життя і здоров'я учасників трудового процесу і діяльності. За таких умов залишається актуальним збереження життя і здоров'я учасників трудового процесу і діяльності.

Професійна освіта передбачає рух людини від елементарної (загальної та функціональної) грамотності до освіченості; від професійно значущих якостей особистості, які пов'язані з професійною компетентністю і дозволяють реалізуватися в певній професійній діяльності до широкого

розуміння, усвідомлення матеріальних і культурних надбань та цінностей минулого, власного внеску до культури своєї країни, світу в цілому; від загальної і професійної культури до формування індивідуального менталітету особистості - глибинних усталених основ світобачення, які забезпечують спрямованість на неперервне самовдосконалення, самореалізацію.

Важливим для нашого дослідження є підготовка студентів професійної освіти та технологій до безпечної майбутньої трудової діяльності, вироблення світоглядних основ безпеки життєдіяльності, запобігання нещасних випадків на виробництві та усвідомлення «особистого безпечного типу поведінки» та «безпечного типу поведінки у майбутніх учнів» задля успішної адаптації у сучасному швидкозмінному світі.

Дисципліна «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» забезпечує майбутніх фахівців теоретичною та практичною підготовкою з опанування вмінь створювати безпечні умови діяльності і життя як у виробничій, так і в невиробничій сферах, досягнення принципів гармонійного розвитку особистості і сталого розвитку суспільства, знайомить із технікою безпеки.

На основі проведеного теоретичного аналізу формування компетентності безпечної життєдіяльності студентів професійної освіти та технологій визначаємо як активний педагогічний процес, спрямований на поступову побудову системи свідомих дій і вчинків студентів до самозбереження у всіх сферах життєдіяльності.

Випускник Нової української школи – це цілісна всебічно розвинена особистість, здатна до критичного мислення; патріот з активною життєвою позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя» [4, с.121].

Специфіка навчання майбутніх учителів технологічної та професійної освіти згідно положень Концепції Нової української школи потребує володіння знаннями щодо різноманітних видів перетворювальної діяльності людини, загальними закономірностями будови й використання техніки, проектування та виготовлення різноманітних виробів, конструювання навчального процесу із застосуванням індивідуального підходу до учнів, спрямованого на розвиток у них творчих здібностей об'єднання вмінь, навичок трудової діяльності з формуванням досить високого рівня освіченості студентів, здатності розуміти художні цінності, формування

смаку, естетичних почуттів, широкого використання нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання [1].

Сучасний вчитель технологічної та професійної освіти з високим рівнем професійної компетентності, здатний ефективно діяти в нових умовах, спроможний приймати оптимальні рішення в різноманітних педагогічних ситуаціях; володіти різноманітною кількістю технік з обробки, виготовлення та оздоблення виробів, мати практичні навички роботи з деревиною, металом та іншим конструкційним матеріалом [2, с.10].

Підготовка студентів професійної освіти та технологій до безпечної майбутньої трудової діяльності відбувалася в послідовності певних етапів: на першому етапі студенти ознайомлювалися із різними видами небезпек, з правилами поведінки у різноманітних небезпечних ситуаціях і що головне – їх попередженням. Такі розділи дисципліни «Безпека життєдіяльності та Цивільного захисту» як «Небезпеки, життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження», «Небезпеки що ведуть до надзвичайних ситуацій та заходи зниження їх наслідків» піднімають питання антропогенного впливу на навколишнє середовище, розкривають сутність соціальних та політичних небезпек, розгляд небезпек у сучасному урбанізованому середовищі, природно-техногенних та комбінованих небезпек. Такі теми потребують на теоретичних та практичних рівнях здійснення аналізу соціальних і природних процесів, проведення взаємозв'язку духовного і матеріального виробництва, розкриття причин екологічних проблем, загострення відносин між людиною і природою та втручанням людини у природні процеси.

Наступний процесуальний етап, передбачав оволодіння моделями безпечної поведінки, а саме: визначення небезпеки, аналіз її рівня, прийняття рішення відносно алгоритму дій та свідомі дії для її відвертання або зменшення.

На практичних заняттях відбувалося моделювання та розв'язування студентами різних проблемних ситуацій природного, техногенного, соціально-політичного, комбінованого характерів. Доцільним є використання різних аудіовізуальних засобів навчання (відеофільмів, презентацій, роликів, комп'ютерних програм та ін.), що дозволяє підвищити роль самостійної роботи студентів, а також стимулює їх пізнавальну діяльність. Захист доповідей, крім реферативного характеру, передбачає демонстрацію таблиць і схем, порівняльних характеристик об'єктів, предметів і явищ, графіків, діаграм і ін., перегляд відеофільмів та презентацій. Така робота активізує пошукові, дослідницькі, організаційні та

творчі здібності студентів, забезпечує розвиток критичного мислення, емоційної активності, уявлення, уміння аналізувати тощо [3, с.275]

Третій результативний етап, передбачав удосконалення та створення моделей поведінки з урахуванням власних фізичних, психологічних можливостей, досвіду, вмінь та можливостей зміни умов життєвого середовища. На цьому етапі необхідним було підвищити загальний рівень знань, практичні навички та виробити систему поглядів, які закладають основи відповідального та дієвого ставлення до питань здоров'я, безпеки на виробництві та у навколишньому середовищі. Залучення студентів до наукової роботи та участь у олімпіадах дозволило позитивно вплинути на результативність роботи. Саме у таких умовах формується безпечна компетентність життєдіяльності, високий рівень якої визначається тим, чи може особистість творчо використовувати сучасні методи та засоби безпеки для забезпечення захисту себе та оточуючих у повсякденній діяльності у надзвичайних ситуаціях, діяти в умовах, що загрожують життю та здоров'ю, а також своєю діяльністю не створювати небезпеки як для себе, так і для довколишніх.

Вищезазначене вказує на важливості викладання дисципліни «БЖД та ЦЗ» для студентів професійної освіти та технологій щодо створення безпечних умов їх майбутньої життєдіяльності як у виробничій, так і в невиробничій сферах. Важливим є наступність на всіх рівнях навчання, що сприяє поступовому і неперервному оволодінню системою технологічних знань, практичних умінь та технологічних якостей.

Список використаних джерел

1. Кабінет Міністрів України. (2016, 14 грудня). *Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року* (988-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>

2. Савчук О.П. Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів / Савчук О.П., Штайнер Т.В. // (Materials of the XIII international scientific and practical conference «Science without borders-2017», 30 March-07 April 2017.–Volume 4 Pedagogical sciences, Sheffield science and education ltd.–P. 8-11

3. Савчук О.П. Застосування сучасних інформаційних технологій для забезпечення безпеки особистості, суспільства і держави при надзвичайних ситуаціях / О.П.Савчук, К.В. Котлярова // матеріали X-ї наукової інтернет-конференції студентів і аспірантів «Реалізація права на працю і безпека

людини в сучасних умовах життєдіяльності» (25-26 квітня 2019 р.). – Харків, 2019. –С.274-277

4. Савчук О.П. Технологічна та професійна освіта в умовах нової української школи // збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми технологічної та професійної освіти » /(30 травня 2023 р) . – Кременець, 2023. –С120-122

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЙ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

Щирбул О.М.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри професійної та технологічної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

Кадуков Д.В.

студент другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 015 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка м. Кропивницький

Соціально-економічні зміни, упровадження нових виробничих, інформаційних, цифрових технологій ставлять перед системою освіти нові вимоги щодо якості та результатів підготовки як учнів, так і студентів.

Ураховуючи вимоги сьогодення, у сучасній освіті мають упроваджуватися нові організаційні підходи, методи, технології навчання, котрі спрямовані на розвиток творчої особистості, на формування здатності до самовдосконалення, самореалізації, до навчання протягом життя.

Проблеми творчості, творчих здібностей, обдарованості є багатограними і вивчалися науковцями різного фаху. Психологічні аспекти творчості досліджували відомі психологи й філософи: Лук О.Н. (психологічні аспекти наукової творчості), Моляко В.О. (концепція творчої особистості, технічна творчість), Матюшкін О.М. (творче мислення, обдарованість, методи проблемного навчання), Роменець В.А. (психологія творчої діяльності) та багато інших. Також проблеми творчості були і